

XI PROKURORIA PUBLIKE

NOCIONET KRYESORE:

Pokurori publik i prokurorisë themelore; prokurori i lartë publik; Prokurori publik i RM-së; hierarkia; subordinimi; delegimi; avokimi.

PYETJE:

- 1. Kush e zgjedh prokurorin publik?**
- 2. Për sa kohë zgjidhet prokurori publik?**
- 3. Në çka përfshihet inkompatibiliteti i funksionit të prokurorit publik?**
- 4. Çfarë përmban e drejta e imunitetit të prokurorit publik?**
- 5. Në cilat raste i ndërpritet mandati prokurorit publik?**
- 6. Cilat të drejta të veçanta i gëzon prokurori publik?**
- 7. Çfarë përfshin kompetenca e prokurorit publik?**
- 8. Cilat organe e kryejnë funksionin e prokurorisë publike, si është e organizuar prokuroria publike?**
- 9. Në bazë të cilave principe është e organizuar prokuroria publike?**

1. Pozita dhe kompetencat e prokurorisë publike

1.1. Pozita

Prokuroria publike është organ i vetëm shtetëror i pavarur? Që i ndjek autorët e veprave penale dhe të tjera të dënueshme sipas ligjit dhe ushtron veprime të tjera të përcaktuara me ligj.

Funksionin e prokurorisë publike e ushtron Prokurori publik i Republikës së Maqedonisë, Prokurori publik i Prokurorisë së lartë publike dhe prokurori publik i prokurorisë themelore publike.

Prokurorin publik e emëron dhe e shkarkon Kuvendi i RM-së për një kohë prej 6 vjetëve. Kuvendi i RM-së e shpall emërimin e prokurorit publik në shtypin ditari më së voni 15 ditë nga dita e mbetjes vakant të vendit të prokurorit publik. Me shpalljen, njoftohen kandidatët e interesuar në afat prej 15 ditëve nga dita e shpalljes, të paraqesin fletëkonkurimin në Kuvendin e RM-së. Kuvendi i RM-së bën emërimin e prokurorit publik me propozim të Qeverisë.

Prokurori publik shkarkohet: kur këtë vetë e kërkon; kur përgjithmonë e humb aftësinë psikofizike për ushtrimin e funksionit; kur do t'i plotësojë kushtet e pensionimit sipas moshës; kur është dënuar për vepër penale të burgosjes pa kusht më së paku 6 muaj; kur vërtetohet se ka bërë shkelje të rëndë disiplinore të funksionit të prokurorit publik të vërtetuar me ligj, me çka ka dëmtuar autoritetin e funksionit; kur joprofesionalisht dhe në mënyrë të pandërgjegjshme ushtron funksionin në prokurorinë publike, që e vërteton Qeveria e RM-së. Kuvendi i RM-së, me propozim të Qeverisë së RM-së, ngre procedurë për shkarkimin e prokurorit publik kur do të vërtetojë se është plotësuar një nga kushtet e shkarkimit të tij.

Prokurori publik gëzon imunitet. Për imunitetin e tij vendos Kuvendi. Imuniteti i prokurorit publik konsiston në atë që ai nuk mund të merret në përgjegjësi ose të arrestohet për mendimin e shprehur gjatë ushtrimit të funksionit. Prokurori publik nuk mund të arrestohet pa autorizimin e Kuvendit të RM-së, përveç nëse është kapur në kryerjen e veprës penale për të cilën parashihet dënim me burgim më së paku 5 vjet.

Prokurori publik ka edhe disa të drejta të veçanta, siç janë: e drejta për të hyrë dhe për të pasur qasje të lirë në stacione, aeroporte, porte, vetëm me kallëzimin e dokumenteve të identifikimit; e drejta e mbrojtjes së veçantë të personalitetit të tij, të familjes dhe pasurisë, me kërkesën e tij drejtuar policisë në vendbanimin, gjithmonë kur për këtë ekzistojnë arsye serioze për sigurinë e tij etj.

Prokurori publik është i detyruar të ruajë autoritetin e funksionit që ushtron. Funksioni i tij është inkompatibil me funksionim tjetër publik dhe profesionim ose me anëtarësimin në parti politike.

Prokurori publik, në lidhje me funksionin e tij, nuk guxon të pranojë dhurata nga palët ose persona të cilët në mënyrë direkte ose indirekte kanë interes në procedimin e hetuesisë publike.

1.2. Kompetenca

Prokuroria publike e ushtron funksionin e saj mbi bazë dhe në kuadër të Kushtetutës dhe ligjit. Sipas Ligjit për prokurorinë publike(1), prokurori publik dhe zëvendësprokurorët publikë kujdesen për zbulimin efikas dhe në kohë të veprave penale dhe të veprave të tjera të dënueshme dhe të autorëve të tyre, deponojnë kërkesë për ngritjen e procedurës penale dhe të procedurës për vepra të tjera të dënueshme dhe në kuadër të ligjit ndërmarrin masa dhe aktivitete për drejtimin në mënyrë të drejtë dhe të ligjshme të procedurës, ngrejnë dhe përfaqësojnë aktakuzën, deklarojnë mjete të zakonshme dhe të jashtëzakonshme juridike dhe ndërmarrin veprime të tjera të përcaktuara me ligj. Për realizimin e funksionit të ndjekjes, prokuroria publike, në bashkëpunim me organet e zbulimit dhe me organet e tjera kompetente dhe me personat e tjerë juridikë, kujdeset për marrjen e masave dhe aktivitetëve të tjera për zbulimin e veprave penale dhe veprave të tjera të dënueshme dhe kapjen e autorëve të tyre.

Për veprimtarinë dhe detyrat nga kompetenca e saj dhe për ndërmarrjen e aktivitetëve për të cilat është e autorizuar, prokuroria publike pranon denoncime, parashtrisa dhe ankesa të tjera dhe deklarata nga qytetarët, organet e tjera dhe personat e tjerë juridikë.

2. Organizimi i prokurorisë publike

Prokuroria publike, si organ shtetëror unitar, organizohet në shkallë themelore, të lartë dhe prokurori publik i Republikës së Maqedonisë. Prokurori publik vepron brenda kufijve të kompetencës së tij reale dhe vendore. Prokurori themelor publik vepron pranë gjykatës themelore; prokurori i lartë publik vepron pranë gjykatës gjykatës së apelit; prokurori publik i Republikës së Maqedonisë vepron pranë Gjykatës së lartë të RM-së. Prokurori publik vepron edhe pranë organeve të tjera dhe personave të tjerë juridikë në territorin e tij kur për këtë është i autorizuar me ligj.

Prokuroria publike organizohet sipas principit të hierarkisë dhe subordinacionit.

Prokurori publik më i lartë ka të drejtë dhe detyrim që t'i japë udhëzime të detyrueshme prokurorit publik më të ulët hierarkisht për veprimtarinë e tij. Udhëzimet e detyrueshme të prokurorit publik më të lartë mund të përfshijë marrjen e masave dhe aktivitetëve të caktuara për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut dhe të qytetarit, mbrojtjen e interesave të bashkësisë shoqërore dhe të subjekteve të tjera juridike, zbulimin në mënyrë efikase të veprave penale dhe veprave të tjera të dënueshme dhe të autorëve të tyre, përdorimin e mjeteve juridike dhe vërtetimin sipas ligjit të fakteve dhe zbatimin e së drejtës. Prokurori publik më i ulët i zbaton udhëzimet e detyrueshme të prokurorit publik më të lartë nga territori i tij.

Për organizimin e prokurorisë publike është karakteristike e drejta e avokimit dhe e drejta e delegimit.

Prokurori publik më i lartë mund ta marrë përsipër ndjekjen penale, si dhe kryerjen e disa veprimeve për të cilat kompetent është prokurori publik më i ulët. Kjo quhet *avokimi i kompetencës*.

Nga ana tjetër, *e drejta e delegimit* është e drejta e prokurorit publik më të lartë që ta autorizojë prokurorin publik më të ulët që të procedojë për çështje të caktuara ose të kryejë veprime të caktuara në kompetencë prokurorit tjetër publik.